

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszaadásáról
 vagy megőrzéséről nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, január 13.

A kis ember és a nagy kódex.

A nagy kódexek nem tetszenek Nagy Emilnek. A nagy kódexek miatt nem jut idő — ugymond — a kis emberek ügyeivel való törődésre. Nagy kódexekkel ne foglalkozzék most ez az országgyűlés — így kívánja Nagy Emil — hanem segítsen a kis emberek bajain a régi törvények novelláris módosítása által.

Nagy Emilt úgy ismerjük, mint a kis emberek igaz barátját, érdekeiknek érdek nélküli, önzetlen támogatóját. A mellélt képzett ember, jó jogász, az életnek alapos ismerője és bátor férfi, a ki kimeri mondani az igaz szót. A hogyan a pécsi katolikus nagygyűlésen felszólt, ahhoz egy ország minden becsületes embere igaz gyönyörűséggel tapsolt.

Hanem azért mégis a mostani szembeállítás nem állja ki a kritikát. Bármily tetszetős a kép, bármennyire hatásos a szónoki figura, a kis embernek nem a készülöbben lévő nagy kódexek az ellenségei. Sőt éppen az ellenkező áll.

Mik is azok a nagy kódexek, a melyek megvalósításra várnak? Mindenek előtt a perrendtartás javaslata, az új telekkönyvi rendtartás és az új ügyvédi rendtartás. A többi igazságügyi törvény-

reform kisebb, novelláris ujtás lesz a közel jövőben; a távolból integető polgári törvénykönyvig pedig még át kell ugorunk az általános választói jog sötéttségét s ki tudja, ebben az ugrásban hány nyak törik ki?

Három nagyobb kódex várna a megvalósításra és bizony mind a három a kis emberek érdekeiben készülne.

Első és legsürgősebb a perrendtartás. Ez ugyan laikust megfagyasztó cím, de azért alig van törvény, a melylyel több ember érintkezne, mint a perrendtartással. A mindennapi élet ügyes-bajos, apró-cseprő perpatvaraitól fel a legnagyobb vagyoni érdekekig mindenik ebben a törvényben találja meg azt az utat, a melyen megsértett jogának orvoslásához eljuthat. Ha ez az út tervényes, hosszadalmas, akkor az magának az anyagi jognak a kárára válik. Akárhány ember van Magyarországon, a ki irtózáttal gondol arra, hogy valamely jogsérelmével bíróságra elé menjen. Sokan szivesebben eltűnnek kis sérelmeket, nagyobb sérelmeknél saját kárakra, vajahogyan ki egyezkednek, csak hogy a bírósággal ne legyen semmi bajuk. Mert a bírót meg ma is köli sok esetben a formalizmus és tág teret nyújt a végnélküli perhuzásokra a régi perrendtartás.

Egétő szükség az új perrendtartás behozatala. Ez fogja lehetlenné tenni,

hogy a püspökii vagy szőlősi parasztot minden svindler vigéc irkafirkája alapján bepereljék Budapesten, a hol ő soha sem járt. A paraszt tudja, hogy a követelés jogtalan, a maga igazának tudatában föl sem megy a tárgyalásra (a melyre ugy sem találta el), tehát szépen elmakacsolják s 15 nap mulva végrehajtást kérnek ellene. Hány igazságtalan pert fog lehetlenné tenni az a rendelkezés, hogy nem-kereskedőt csak saját bírósága előtt lehet perelni! Ez csak egyik pontja az új perrendtartásnak, mely a kis emberek érdekeit a legerősebben támogatja; de van még mellette egész sereg hasonló üdvös reform. És mégis ez a törvény volna ellensége a kis embereknek?

Egyetlen egy ilyen, egészséges, érzéktől áthatott rövidke paragrafus többet ér, mint egy kétórás gyönyörű szép beszéd. És éppen a kis emberek tudják legjobban értékelni.

Menjünk tovább. Első sorban kinek az érdeke, hogy a telekkönyvi szabályok világosak, a gyorsaságnak és az élet követelményeinek kedvezők legyenek? Kinek a legsürgősebb követelménye, hogy mindenféle elemek az ügyvédi pályára való tölődése meggátoltassék és az ügyvédi hivatás a jogvédelem ideálisan magyar színvonalára fölemeltessék? A nagy ur elintézi a maga telekkönyvi ügyét ma is és ma sem panaszkodhatik ügyvédjére.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Az asszonyregiment.

Operett 3 felvonásban. Irta *Rajna* Ferenc, zenéjét szerzette *Rosenzweig* Vilmos. Először adják a Szigligeti-Színházban 1908. január 12-én

Vannak dolgok, amikre nem szivesen írnrá a nevét olyan ember, aki ad valamit a fölöle alkotott jó véleményre. Azt hisszük, az »Asszonyregiment« szerzőinek a neve helyére senki sem merné írni a magáért, aki a darabot végignézte. Restelné.

Operettnek jelzi a szinlap az »Asszonyregiment« et, pedig messze elmarad az operett fogalmától. Ha valami műfajba be akarjuk sorozni, még legjobban a »látványosság (revue)« keretébe volna beilleszthető. Arra való ez a műfaj, hogy olyan ember is irhasson szindarabot, aki riportnál egyebet írni nem tud. A szinigazgatók tudvalevőleg gyakran kénytelenek megtenni egyik-másik riporterecskének azt, amit ő riportersége óhajt. Ő riportersége szindarabot

akar írni. Irói tehetsége azonban nincs, csak mesterembere az írásnak. Ir tehát riportot szinmű formájában, egy jobb barátja ir hozzá jobb, vagy rosszabb zenét, a direktor muszájból elfogadja s hogy valami értéke legyen, ad neki fényes keretet, az előadás után a jó kolégák kegyetlenül agyba-főbe dicsérik — s így lesz a kis riporterből egyszerre nagy operettíró. Pedig a munkája nem ér többet, mint az újságja hirrovata.

Az »Asszonyregiment« még annyit sem ér. Csodálatos a lapos szellemtelenségnek az a tul-tengés, amely ezt az ugynevezett operettet oly kevéssé előnyösen különbözteti meg minden más idei ujdonságtól. Ime egy pár izelítő:

Mónika, a Mandl Mónica, nem tudja, mi az a tusz. Erre a következő magyarázat adatik:

— Nü? Egy tusz, az tusz, több tusz, az — tuzok.

Tessék nevetni, mert ez szellemesség.

Más:

Mónika, a Mandl Mónica nem tudja, mi az a bég. Adja, mintha értené.

— Bög, bög. Tudom én, mi az, mikor valaki bög. Ordít.

Felvilágosítják tévedéséről.

— Dehogya is ordít. Nem ordít, hanem sít, mert a bég annyi mint — pék.

Ez is szellemesség Hamar, tessék nevetni. Az is m-glepő izlés, hogy Tábori Frida, mint átöltözött dragonyos főhadnagy (egy csilaggal) rászól az újoncnak öltözött Mónikára:

— Ugy áll itt maga, mint egy rakás.

Bocsánat, hogy ennyit leirtunk, de a szinpadon a pontok helyén is mondanak valamit.

Közön-séges vásári paprikajancsi az egész. Gyenge még látványosságna is. Az pedig, hogy operettnek merik nevezni, egyszerűen nagyzási lóbort. Ha már a szerzők a bosnyák hadjárat keretében be akarták mutatni a magyar-osztrák hadsereg mindenféle színű egyenruháját, inkább mozgótényképek alakjában követték volna el munkájukat.

A karzatnak természetesen rendkívül tetszett az előadás. Különösen a második felvonás aratott zajos sikert, mikor Tábori Frida igazi valóságos lovon vonul be s nemzeti lobogót lenget.

Perzsa szőnyeg occassio!

perzsa és török Smyrna szőnyegeimet és függönyeimet 20 százalékkal az előirt és szigoruan szabott áraknál olcsóbban árusítom el. Megbízásokra előjegyzéseket csakis folyó hó 20-ig fogadhatok el. 811-6

Ifj. KOHN SÁMUEL.

Hanem igenis, a kis emberek, az ország lakosainak névtelen milliói követelik, hogy kis ingatlanaik nyilvántartásához ők is érthessenek, őket se csalhassák meg s hogy a mai számú ügyvédnél jóval kevesebb jogvédő foglalkozzék az ügyvédkedéssel; annyi, a mennyi a maga nemes hivatásából tisztességgel meg is élhet.

Nem kell féltetni a kis embert a nagy kódextől; azok lesznek az ő legjobb bástyái a nagy ellenségek ellen. *

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 13.

A képviselőház mai ülésének szenzációja, hogy a kiegyezési javaslatokat, melyek ellen még akkor, mikor egy szakaszba foglalta őket a kormány, ádáz harcot folytattak a horvátok, ma, midőn a javaslatok egész komplexumának tárgyalását kezdték folytatni, váratlanul, minden vita nélkül megszavazták. A vastag kötetekre menő javaslatokat hadarva, darálva pörgette le Csismaxia Endre jegyző. Ennek a rejtélynek titka, hogy a horvát képviselők ma nem voltak jelen az ülésen, csak pénteken érkeznek meg; a magyar ellenzék pedig — dicséretére legyen mondva — nem sietett a párttűt horvátok segítségére.

A mai ülésen különben még egy egész csomó javaslatot tárgyaltak le minden vita nélkül.

A legközelebbi ülések napirendjén lesz a házaszályrevizio kérdése. Mint ugyanis az „Esti Ujság” írja, a házaszályrevizio és az általános választói jog között nem lesz junktum, hanem a házaszályrevizio kérdését még a költségvetés tárgyalása előtt fogják elővenni. Ez a mai napnak második szenzációja.

Igaz, hogy a lobogó nyele eltört, a ló sem uszta meg a fellépést simán, no de annál inkább el volt ragadtatva a karzat. Elő lehetne adni a legközelebbi nagyvásárkor a Nagypiac-téren.

A zenéje valamivel értékesebb, a szöveghez viszonyítva: jók a kölcsönből belelopott dalok, meg egy kuplé. A többi vásári portéka. Sokat az sem ér.

Szép volt a kiállítás. A sokféle egyenruha izlésesen volt elkészítve és egyáltalán a darab külső kontóze messze felülhaladta a belső értéket. Ha Erdélyi olyan értékes darabokat kapna, mint amilyen költséggel és igyekezettel színrehozta őket, majdnem lepipálnók Budapestet, — hogy egy kis nagyitással emeljük ki az igazságot. A decolletage mindenestre elment a budapesti igényeknek is a legvégső határáig.

Az előadás általában jó volt. Nagyobb, önálló alakításra egyik szereplőnek sem volt alkalma, de amennyi tőle telt, mindegyik megtette a darab megmentése érdekében. Így lehetett elérni azt, hogy az előadást — ha bosszankodva is a hülyeségeken — de végig lehetett nézni. Kivált *Hajnal* és *Palásthy* keltettek sok derültséget, *Tábori* Frida pedig magyar táncával aratott sok tetszést. Emeljük még ki *Bércit*, *Simon* Mariskát és *Beregüt*, aztán örüljünk, hogy tul vagyunk az előadáson. —r.

Részletes tudósításunk az ülés lefolyásáról a következő:

Elnök: Justh Gyula.

Elnök jelenti, hogy Molnár Jenő levelet irt neki, amelyben jelenti, hogy Csongrád megye főispánja őt főügyészszé nevezte ki, de Molnár azt nem fogadta el.

Hoitsy Pál a pénzügyi bizottság előadója beterjeszti az 1908. évi költségvetésről szóló jelentést.

A stájerlaci és aninai elemi iskolák költségeinek fedezéséről szóló törvényjavaslatot harmadszori olvasásában is elfogadták.

A kiegyezési javaslatok.

Földes Béla előadása alapján elfogadja a Ház az Ausztriával való kereskedelmi és forgalmi viszonyokat szabályozó törvényjavaslatot.

Elfogadta továbbá a Ház általánosságban és részleteiben is *Hoitsy* Pál előadása alapján;

1. a magyar szent korona országainak pénzügyminisztere és az osztrák pénzügyminiszter közt a kétszeres megadóztatás elkerülése végett létrejött egyezményről,

2. a gőzhajózási szállítás használati után járó adónak megszüntetéséről,

3. az államadósságok után Magyarország részéről fizetendő járulékról, (magyar blokkról),

4. a mintaalatom ideiglenes szabályozásáról,

5. a közözügyi kiadásokhoz való hozzájárulásról (kvótáról) való régebbi királyi döntésekről,

6. A Németországgal 1905-ben kötött kereskedelmi és vámszerződéshez tartozó pótszerződés életbeléptetéséről,

7. Olaszországgal az ingó és ingatlan javak megszerzéséről kötött egyezményről,

8. Etiópiával kötött kereskedelmi szerződésről; végül

9. Belgiummal, Olasz- és Oroszországgal kötött hajózási és kereskedelmi szerződésről szóló törvényjavaslatokat.

Tudomásul vette a Ház a pénzügyminiszter jelentését a közsételepeknek a kincstár részéről való megszerzéséről, továbbá a függő államadósságot ellenőrző bizottság jelentését, működésének megszüntetésére teendő intézkedésekről.

Változtatlaul fogadta el a Ház Szilassy Zoltán előadásában a Német és Olaszországgal kötött állategészségügyi egyezmény becikelyezéséről szóló törvényjavaslatokat.

Vioinálisok.

Ezután elfogadták Pogány Lajos előadásában a következő helyi érdekű vasutak építéséről szóló törvényjavaslatokat, illetve miniszteri jelentéseket.

1. Somogyzsohb — Barcs, Balaton-Szent-György — Somogyzsohb és Kaposvár — Barcs.

2. Budapest — Lajosmizse, Kecskemét — Tirjaugh és Kecskemét — Lajosmizse,

3. Sopron — Kőszeg,

4. Fogaras — Brassó,

5. Duna — Ipolyvölgyi vasut,

6. Karánsebes — Hatszeg,

7. Borsavölgyi gazdasági vasut,

8. Oravicza — Zsidovin — Németbogsán — Resiczabánya,

9. Szatmár — Mátészalka,

10. Temesvár — Varjas,

11. Kassa — hegyaljai vasut.

Elnök jelenti, hogy holnap a gör. katolikusok ujeve lévén, a Ház nem tart ülést. Legközelebbi ülés szerdán 12 órakor lesz.

Pénteken, a horvátok megloznak jelenni a Házban és erős agitációt fognak kifejteni.

Az új horvát osztályfőnökök és főispánok. Fővárosi tudósítónk jelenti: Wekerle Sándor miniszterelnök ma déli 1 órakor fölkereste az Angol királynő szállóban Rauch Pál báró, horvát bánt és közölte vele, hogy ő Felsége a király tegnap már aláírta az új horvát osztályfőnökök és főispánok kinevezését. A kinevezéseket a hivatalos lap holnapi száma közli. A kinevezett osztályfőnökök kíséretében Rauch Pál báró horvát bán szerdán a reggeli gyorsvonattal utazik el Zágrábba.

Apponyi nyilatkozata.

Az ó-budai képviselőválasztásra erősen szervezkedik mind a két párt. Vasárnap mindkét jelölt programbeszédet mondott. A függetlenségi jelölt dr. *Botzenhard* János programbeszédén *Apponyi* miniszter is megjelent, ki fontos politikai kijelentéseket tett. A többi közt ezeket mondotta:

— Annak dacára, hogy hű, régi és mindenki által ismert függetlenségi polgárt választott a párt követjelöltül, úgy látom mégis nagy harc készül ebben a kerületben. Az országos függetlenségi párt megbízásából jelentem itt meg, mondotta gróf *Apponyi* Albert, hogy elősegítem a zászló diadalra jutását, azzal a rejtélyes ellenféllel szemben, amely minden eszközzel mi ellenünk küzd. Ennek a titokzatos ellenfélnek a szereplése okozza a zavarokat. Ez az ellenfél nem átálja azt mondani, hogy neki kell megvédenie Kossuth pártjával szemben a függetlenségi eszméket. Ezzel az ellenzékkel azonban tisztában vannak az ó-budaiak és minden magyar érzésű polgár tudja, hogy hiába vádolja meg Kossuth pártját elvtagadásával ez az ellenfél. Az átmeneti kormánynak kevés ideje van még hátra, azt hiszem azonban, hogy jogos büszkeséggel tekinthetünk majd vissza működésünk idejére, ha letehszük e hatalmat, amelyet egyikünk sem keresett, de a helyzet és a nemzetérdek követelte meg, hogy átvegyük a hatalmat.

Rövid időn belül megvalósítja a kormány az általános választói jog kérdését is, gondoskodva természetesen arról, hogy az a magyar állam egységének épségben tartásával történjék meg. Majd a saját tárcájának programjáról beszélt *Apponyi* Albert gróf. Még az átmeneti idő alatt gondoskodni fogok az 1848. XX-ik törvénycikk eddig még meg nem valósított intézkedéseinek végrehajtásáról és az egyházak állami segítségéről. A középiskolai oktatás kérdésénél pedig meg fogom szüntetni a tanítás egyoldalúságát, amely eddig csak a főiskolai tanulmányokra adott alapot és' előkészületet. Megteszünk mindent, ami ebben a helyzetben megtehető és azt hiszem, nyugodt lélekkel várhatjuk a történelem ítéletét. Ha nem is mutathatnánk fel eddig más eredményt, mint biztosítékot említem fel azt, hogy a király tanácsadói között olyan emberek vagyunk, ak k folytonosan hangoztatjuk az ország függetlenségét. A kiegyezéssel sem vádolhatnak meg bennünket. Számoltunk a jelenleg való helyzettel és egy nagy gazdasági válság felidőzését kerültük el, amikor a kiegyezést megkötöttük. A külföldi szerződések lejárása szabad kezét biztosított a nemzetnek, úgy a vámterület dolgában, mint a bankkérdésben. Remélem és biztosan tudom, hogy Óbuda függetlenségi pártja *Botzenhardt* János dr mellé áll és nem befolyásoltatja magát azoktól, akik szabadságról beszélnek és szabadságot követelnek, amikor ugyanakkor a szabadságot minden nyilvánulásában megsértik.

**Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.**

A főkegyuri jog és az autonómia.— *Túri Béla könyve.* —

A megvalósulás küszöbén álló katolikus autonómia legfontosabb kérdését tisztázza Túri Bélának »A főkegyuri jog és az autonómia« című most megjelent munkája. A főkegyuri jog alkotmányjogi megvilágításának mikéntjéről lévén a katolikus autonómia szervezése, Túri Béla a katolikus autonómia kérdésének valamennyi kutatójánál nagyobb gondot fordított a főkegyuri jog alkotmányos szempontból való tisztázására s azt jogtörténeti alapon tiszta világitásba hozta. Munkája három részre szakad. Legelőször megállapítja a főkegyuri jog természetét és alkotmányunkhoz való viszonyát, azután ismerteti a főkegyuri jog gyakorlásának módját a múltban és jelenben s végül e két fontos kérdésre adott feleletekből levonja a következtetést, hogy minő szerephez juthat az autonómia a főkegyuri jogok gyakorlata körül.

Törvényeinkből bebizonyítja, hogy alkotmányunk a főkegyuri jogot sohasem tekintette egyformának a király egyéb jogaival. Nem tagadja, hogy ez a jog a mindenkor államfőé, de annak nem államhatalmi, hanem az egyháztól kapott személyes természetű joga. Törvényeinkben s a királyi intézkedésekben, mihelyt ezek a főkegyuri jogok terén mozogtak, mindenütt megtaláljuk annak a ténynek feltűnő hangzatosát, hogy az ezen intézkedések alapját alkotó jogcím különbözik a király többi cselekedeteinek jogcímétől. A magyar alkotmány erejénél fogva circa sacra ugyanolyan jogai vannak az egyházzal szemben, mint más államok uralkodóinak; a Szentszéktől, tehát egyházi jogferrásból azonban kivételes egyházi hatalmat is nyert: a főkegyuri jogot és ezt a magyar alkotmány is elismerte és a magyar közjog részévé avatta, s mint ilyen alkotmányos ellenőrzés mellett gyakorlandó. A főkegyuri jognak ezen különleges s a többi állami jogtól elütő természete okozta gyakorlatának a többi jogok gyakorlatától elütő módját. Turi számtalan adattal bizonyítja a jogok gyakorlatának e különbségét s egészen pontosan megállapítja e különbség mértékét és módját úgy a helytartótanács, mint a felelős miniszterium praxisában.

A multnak minden részletre kiterjeszkedő és minden támasztható ellenvetést nyomós történeti érvekkel megoldó bemutatásából önként következnek főkegyuri jogok autonómia útján történő gyakorlásának elvei. Az autonómia és a főkegyur közötti jogviszony ugyanolyan marad, a minő volt a főkegyur s a főkegyuri jogok gyakorlásával eddig megbizott közegek között. Amennyi hatalmat az eddig megbizott közegek — helytartótanács s a miniszter — birtak, annyit az autonómia is megkaphat a főkegyuri jog sérelme nélkül. A végrehajtó hatalmat azonban a király főfelügyeleti jogánál fogva époly jogkör illeti meg a kath. autonómiával, mint a protestánsok vagy görög-keletiek autonómiájával szemben. Nem támadhat nehézség még a miniszteri felelősség kérdésében sem, mert a miniszter mindig felelős lesz azért, hogy az autonómia az autonómiát becikkelyező törvény keretében mozog-e vagy sem. Nem fog csorbulni az 1848: III. t. c. 7. §-a sem, mely az érsekek, püspökök, prépostok és apátok kinevezését a felelős miniszter ellenjegyzése mellett rendeli, mert akár a püspöki kar, akár maga az autonómia legfőbb szerve kapná is meg a kandidálásra való jogot, a főkegyur a

kinevezést csak miniszteri ellenjegyzéssel gyakorolná. Törvény útján kell létesíteni az autonómiát, de nem az autonómia szervezetét, hanem csak az autonómikus szervezkedés jogát kell — és pedig előlegesen — becikkelyezni.

Túri Bélának ez a munkája sok történelmi ismeretnek s nagy erudíciónak eredménye, csakugy, mint a szerzőnek egyéb közjogi tanulmányai, kivált az 1848: III. t. c. ről az alkotmányos küzdelem idején irt becses munkája. Fejtegetései, érvelése, cáfolatai becses szolgálatot fognak tenni úgy az autonómia kérdése fölött folytatandó parlamenti tárgyalások, mint a szervező kongresszus munkásainak. Okoskodása biztos fonál az autonómia kérdésének meglehetősen bonyodalmas s az intelligens katolikus közönség előtt épen azért kevésbé ösmeretes utvesztőiben. Előadásának módja is mindvégig választékos, emelkedett: a mindig szellemes publicistának tollát a biztos ítéletű s bőséges fegyverzetű közjogásznak keze vezeti. Túri Béla munkája megjelent a Szent-István-Társulat Tudományos és Irodalmi Osztályának kiadásában; ára 1 korona 60 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében (Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2.) s minden hazai könyvkereskedésben.

Tüdőbajosok szanatóriuma Pestesen.

Az országot pusztító rettenetes betegség mind szélesebb és szélesebb tért kezd hódítani magának. A társadalom átérzi nagyfontosságát a nemzet önvédelmének a rettenetes baj ellen és igyekszik minél hathatósabb eszközökkel megszakítani a veszedelem mindinkább terjeszkedő fonalát.

Ujabbán egy igen örvendetes hírt vettünk a megyéből, mely nemes irányánál fogva igen jellemző arra, aki azt kezdeményezte. Megyénk egyik főura állott most sikra e téren és teljesen önállóan azon fáradozik, hogy a tuberkulózisban szenvedő betegek részére szanatóriumot létesítsen.

Az új mozgalom intézője és kezdeményezője gróf Bethlen Aladár élesdi nagybirtokos, kinek a természet legszebb fekvésű helyein vannak birtokai. Ezen birtokai közül választott ki egy területet a gróf és ezen akarják felállítani a szanatóriumot. A legszebb részt választotta ki Bethlen gróf e célra Pestest, aki ösmeri, az előtt fölösleges illusztrálni ezt a vidéket. Csupán csak annyit, hogy fényű erdővel koszoruzott helység üde, tiszta éltető levegővel.

Szóval a községben meg van minden, ami nagyon alkalmas arra, hogy ott egy szanatórium létesüljön. Az anyagi áldozat, ami a második fő rész, szintén meg van hozzá. A gróf ugyanis méltóképen járul hozzá, hogy a célja megvalósuljon. De a társadalom sem hagyja magára a gróft. Ugyanis jelenleg széleskörű mozgalom indult meg az élesdi járásban az iránt, hogy a még szükséges pénzt előteremtsék.

E hó 12-én, azaz vasárnap este az élesdi vendéglő nagytermében fényesen sikerült mulatságot rendeztek, melynek tiszta jövedelmét, mintegy 200 koronát a szanatórium céljaira adományozták.

A mulatság műkedvelő előadással volt egybekötve. Ez alkalommal kitüntették magukat Létay Margit, Fischer Margit, Medza Margit, Kiss Ilonka, Mihálovics János és Pusztay

András. A mulatságon az élesdi intelligencia teljes számmal jelent meg. Ott volt Farkasházy Zsigmond képviselő is. Az előadás után reggeligtartó tánc volt.

A szanatórium alapja eszerint növekedett s valószínűleg a tavaszra össze fog gyűlni annyi összeg, hogy a gróf áldozatkészsége nem lesz tulságosan igénybevéve.

Gróf Bethlen Aladár jelenleg külföldön van s csak március havában fog visszaterüni és akkor fog teljes apparátussal a szanatórium létesítésének munkájához.

UJDONSÁGOK.

* **A görög szertartásnak ujéve.** Görög szertartású polgártársaink ma, kedden ünneplik az újévet. A templomokban ünnepélyes istentiszteletek lesznek az évváltozás alkalmából.

* **Az igazoló választmány ülése.** Nagyvárad város 1908. évi legtöbb adóttízletőinek névjegyzékét a megfelelő időben összeállították s az igazoló választmány december 31-én a névjegyzékét végleg megállapította, sőt a januári közgyűlés is tudomásul vette a névjegyzékét. Ez év elején két virilis: id. Rimánóczy Kálmán és Óváry Sándor elhunytak. Dr Gyémánt Jenő kérvényt adott be az igazoló választmányhoz, amelyben kérte, hogy a halálozások tolytán megüresedett helyre iktassák be a folyó évi virilisek közé. Az igazoló választmány tegnap délután ülést tartott a kérelem tárgyában s egyhangulag elutasította azt, mert az időközi üresedés esetén a megüresedett hely csak az év végén töltendő be, mivel a névjegyzék már véglegesen megvan állapítva.

* **Az új szolgabírák ünneplése.** A beéli járás köztisztviselőiben álló főszolgabírája Éder Géza és Ertsey Lajos szolgabírók újból való megválasztása alkalmából a járás közönsége f. hó 12-én meleg ünneplésben részesítette a szolgabírákat. A beéli kaszinó helyiségeiben este gyűlt össze az ünneplő sereg hova az ünnepeketek küldöttség hívta meg. A bankett során Dóczy János sz. széki ülnök, róm. kath. plebános méltatta az ünnepeketek érdemeit, majd Veres körjegyző a járási jegyzők nevében tejezte ki háláját a köztisztviselőiben álló tisztviselőknak. A bankett után táncra kerekedett a társaság és még világos reggel is hangos volt a kaszinó a mulató társaság zajától.

* **A tizenharmadik gyógyszerészertár.** A 12-ik nagyváradai gyógyszerészertára most adta meg a belügyminiszter az engedélyt s még azt sem tudni, hogy melyik házban lesz az új patika felállítva, már is érkeznek egymásután a kérvények a 13-ik gyógyszerészertár iránt. Flaskay J. adta be az első kérvényt a Szent-János- és Szigligeti-utcák torkolatánál létesítendő gyógyszerészertár iránt, tegnap egy újabb kérvény érkezett, amelyben Metzsig Imre kéri az új gyógyszerészertár megnyitására az engedélyt, Ha így haladunk, nem sokára minden nagyobb utcán lesz gyógyszerészertár.

* **A drágaság ellen.** Az általános drágaság miatt állandó és általános a panasz, segíteni azonban nem tudnak ezen a súlyos állapoton. Rimler Károly polgármester már összehívta egy izben a hentes és mészáros iparosokat, hogy a hus árának leszállítása ügyében tanácskozzanak, azonban az értekezlet semmi eredményt sem ért el. A polgármester most

ujabb értekezletet hívott össze a drágaság elleni védekezés iránti intézkedések megbeszélése tárgyában. Az értekezletre, amely csütörtökön, január 16-án délután 4 órakor lesz a városházán, a következőket hívta meg a polgármester: dr Adorjon Emil, dr Agoston Péter, Alexander Lajos, Balogh Döme, dr Berkovits Ferenc, Bertsey György, Czeglédy Jeremiás, Deutsch K. I., Farkas József, Fried Ferenc, dr Hoványi Géza, Huzella Gyula, Jelinek Ferenc, Kondor Mihály, Lewitter Miksa, Löwenstein Zsigmond, Mezey Mihály, dr Molnár Imre, ifj. Moskovits Mór, Oláh Ferenc, Rendes Vilmos, Sas Ede, Weigärtner Andor, Kurcz Ignác.

* **A szabadiskola előadása.** A »Népnevelési Egyesület Szabadiskolájában« vasárnap délután *Kotrman* János, a felsőkereskedelmi iskola fizikus tanára tartott előadást az érintkezési villamosság köréből. Előadását nagyon szépen sikerült kísérletekkel fűszerezte. A szép előadást a termet zsufolásig megtöltött hallgatóság kiváló figyelemmel hallgatta s az előadás végén az előadót élénk ovációban részesítette. Itt jegyezzük meg, hogy a »Szabadiskola« külön tantolyamában, mely ma kezdődik a polg. isk. 10. számú helyiségében 70-en iratkoztak be.

* **Szerencsétlenség az erdőn.** Eledsi tudósítónk jelenti, hogy a pesterei erdőirtásnál tegnap egy ember vesztette életét. Kajántó István éledsi lakos tegnap a pesterei erdőben dolgozott miközben egy félig kivágott fa alá ment, jólehet munkás társai figyelmeztették rá, hogy élete forog kockán. A szerencsétlen emberre ép abban a pillanatban zubant rá a fa, mikor éppen a legveszedelmesebb helyen volt. Az ember két órai borzalmas kínlás után meghalt. Temetése tegnap délután ment végbe.

* **Öngyilkos tűzérhadnagy.** Tegnap délelőtt egy fiatal katonatiszt dobta el magát az életet. Az öngyilkosság tegnap délelőtt történt és pár óra alatt az egész várost bejárta annak híre. Az esetről tudósításunk a következő: *Fanky* György tűzérhadnagy, a fiatal tisztagárda egyik rokonszenves tagja már huzamosabb idő óta udvarolt egy helybeli előkelő társadalmi állású egyén leányának. Szerelmes lett a hadnagy és csalódott. Ez volt az oka öngyilkosságának. Az éjjeli mulatóhelyeknek pedig állandó vendége volt, azonban mindig mértékletes. A szerencsétlen ember cselekedetéről nem lehetett előre tudni semmit, mert rajta semmiféle észrevehetőbb változást nem vettek észre. Tegnapelőtt este hazatérve Pável-utca 20. szám alatti lakására előbb levelet irt, majd minden levelezését egy dobozba téve, azt lezárta s a doboz tetejére helyezte el az utolsó levelet melyben egy fénykép is volt. Mikor ezekkel elkészült, szobájában lévő állótűkór elé egy széket helyezett és leült. Ezután szolgálati revolverét jobb halántékának szegezte és meghúzta a ravaszt. A golyó a koponyába fúródott és azonnal halált idézett elő. A lövés zaját nem hallotta senki. Délelőtt 10 órakor a háziasszony özv. Brückner Hermanné gyanútlanul ment be a hadnagy szobájába és ott találta a hadnagyot meghalva. Az esetről azonnal jelentést tettek a katonai parancsnokságnak és a rendőrségnek, honnan Eleméry Ferenc alkaptány és Kelemen rendőrellenőr a helyszínre mentek és konstatálták az öngyilkosságot. A szobában az asztalon levő doboz felett volt az utolsó levél, mely levolt ragasztva. A levélborítékra a következők voltak írva: »Teitemnek

oka életuntság és csalódott szerelem; a temetésemre pedig meghagyom, hogy a zenekar »Csak egy kis lány van a világon« kezdetű dalt játssza. A leveleket a rendőrség nem foglalta le, mivel az ügyben minden intézkedésre a katonai hatóság az illetékes. A parancsnokságtól azonnal megjelentek a helyszínen az inspekciós tisztek és a hullát a katonai kórházba szállították. A szerencsétlen fiatal ember előkelő szülőknek a gyermeke. Atyja Pozsonyban altábornagy. Az esetről a katonai parancsnokság hozzátartozóit értesítette.

* **A szegények ingyenfája.** Egy hét óta a nyomor megindító képét mutatta a városháza toronyalatti részének második emelete. Itt van ugyanis a szegények ügyének intézője: *Kemény* Ignác rendőrbiztos. Amint híre ment, hogy ingyen fát osztanak ki, ellepték a szegények annyira a folyosót, hogy a rendőrbiztos is alig tudott bejutni a szobájába. Óriási munkát adott, hogy eleget tudjon tenni a szegények kérelmének, akiket a tél hidege kergetett a városházára. Egy hét alatt 400 személynek állított ki *Kemény* biztos utalványt, amelyre 1—10 métermázsa vágottfát szállítottak a szegények lakására. Összesen 1000 métermázsa fa lett így kiosztva a szegények között s mivel több fára nincs fedezet, akik már tegnap mentek, nem kapnak fát, mert a kiosztást be kellett szüntetni. A sok szegény kétségbe volt esve s nem akart távozni, mert a városháza folyosóján legalább volt némi meleg, míg otthon didereg a család többi tagja. Hogy mily óriási a nyomor, megdöbbentően illusztrálja az, miszerint *Kemény* Ignác biztosnál még 4000 név van feljegyezve, akik jelentkeztek ingyen fáért, de már nem jutott nekik. Nem is kapnak addig, míg valami jószívü emberbarát nem adakozik ingyen fára.

* **Szégnyen elől a halálba.** Margitai tudósítónk telefonálja a következőket: Széplakon tegnapelőtt a csendőrök nyomozást tartottak egy pénzlopás ügyében. Ez alkalommal az illető károsultnak egyik társát *Druca* Illés is kihallgatták. *Druca* Illés 18 éves cseléd *Miron* Andornál szolgált, kihallgatása alatt félig beismerő vallomást tett a legény s ennek alapján meg is indult volna ellene az eljárás. A legény azonban annyira félt a szegénytől, hogy tegnap gazdájának istállójába ment és felakasztotta magát.

* **Felolvasás a Keresk. Csarnokban.** A nagyváradai Kereskedelmi Csarnok január 16-án, csütörtökön tartja harmadik felolvasóestélyét, amelyen a társulat tagjai családtagjaikkal és általuk meghívandó vendégek vehetnek részt. Ez alkalommal *Huzella* Gyuláné az »Izlés«-ről olvas fel. Kezdeté este 8 órakor. Felolvasás után hideg estebéd, étlap szerint.

* **Gyászrovat.** Részvétel vettük a gyász-hirt egy derék ember: *Voronyák* István, a premontrei rend pece-szentmártoni gazdaságának számtartója, tegnap hajnalban bekövetkezett haláláról. Elhunytát neje *Angyalffy* Olgán és három gyermekén kívül nagyszámu rokonság gyászolja. Az alig 45 éves férfi szervezetét már régebben súlyos betegség, szivbaj támadta meg. Közel két évtized óta szolgált a premontrei rendet odaadó buzgalommal. Temetése holnap, január 14 én délelőtt 9 órakor lesz Pece-Szentmártonban, ahonnan a holttemeket beszállítják Nagyváradra s itt az újvárosi temetőben helyezik örök nyugalomra.

Komádiban elhalt özvegy id. *Ötvös* Károlyné szül. *Ósváth* Jusztina, élete 67-ik évében. Az elhunytban *Ötvös* Gyula községi jegyző édesanyját vesztette el. Halálát kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése tegnap, január 13-án óriási részvét mellett ment végbe s *Berettyó-Ujfaluban* helyzetetett örök nyugalomra.

Berekböszörményben elhunyt *Dobó* Imréné sz. *Fekete* Julianna, 41 éves korában. Temetése ma, kedden délután 2 órakor lesz.

* **A hü szolgálat jutalma.** Negyvenhat és fél évi hűséges szolgálat után nyugalomba vonult a l. sz. püspökségi uradalom legrégebb alkalmazotja, az öreg *Geszti* László hivatal-szolga. Még a múlt század közepén lépett az uradalom szolgálatába, mint lovas hajdu. Az akkori vasut nélküli világban a daliás *Geszti*, mint kiszolgált huszár és kitűnő lovas, minden negyedévben lóháton járta be az uradalom összes bérlőt, felszedte a bérösszegeket s egy börtáskában, lóháton, egyedül hozta haza Nagyváradra az ezrekre menő összeget. Becsületességével, példás hűségével és buzgóságával mindenkor megnyerte feljebbvalói teljes bizalmát. Mikor ez év elején öregségére való hivatkozással ragaszkodott nyugalmaztatásához, *Erdős* Rezső jószágigazgató a központi tisztek jelenlétében rendkívül meleg hangon tartott beszéddel hucsuztatta el *Gesztit*, aki a meghatótságtól könnyezve köszönte meg a jószágigazgató jóindulatát. Most érkezett meg dr. *Ssmrecsányi* Pál püspök intézkedésére is *Geszti* László nyugdíjazása tárgyában. A püspök a messze távolban igazi jóindulattal rendelkezett hűséges, öreg szolgája jövőjéről. Szabályszerű hatszáz korona nyugdíját fölemelte évi 300 korona kegydíjjal 900 koronára s ugyancsak kegydíjjal még évi 30 méter tüzfát adományozott, azonfelül a hosszú, hűséges szolgálat elismerése mellett még külön 200 korona jutalomban részesítette *Gesztit*. Elvezze sokáig a hü szolgálat jutalmát — élete pedig, kivált a mai világban, példaként álljon még sokáig, minél többek előtt. *Geszti* 40 éves szolgálati évfordulója alkalmából az ezüst érdemkeresztet is megkapta, de minden érdemkeresztnél szebben ékesíti őt a becsületes, hűséges, munkás élet nyugodt öntudata.

* **Megfuladt gyermek.** Kőtegyánhoz tartozó *Literpusztán* tegnap délelőtt borzalmas módon lelte halálát egy másfél éves gyermek. *Budás* László Péter nevű gyermeke tegnap egyedül maradt a konyhában, míg édesanyja az udvarra ment ki, hogy onnan kórót hozzon be. Ez alatt az idő alatt a gyermek egy dézsa viz mellé került és abba fejével lefele bukott. Mikor a gyermek anyja a konyhába visszatért, fia már halott volt.

* **A közönség figyelmébe.** Az olasz római. kath. plébániai hivatal tisztelettel hívja fel az érdekelt felek figyelmét, azon eléggé meg nem róható körülményre, hogy gyászestek alkalmával, temetések után, semmirevaló utcai csavargók, a plébános nevével való visszaéléssel is, harangozás körül teljesített szolgálatok címén, a gyászos családokat érzékenyen zsarolják. Miután minden egyházi illeték a plébániai hivatal előtt már úgy is elintéztetett és csakis itt intézendő el, akár a temetkezési vállalkozók közvetítésével, akár pedig közvetlenül a hazugul és vakmerően fellépő utcai csavargók s az érdekelt felek által a legszigorúbban elutasítandók Nagyváradolasi, 1908. január 12-én. *Imrik* Sándor, plébános.

* **Vakmerő rablótámadás.** Miskolcraól jelenti tudósítónk: *Vakmerő* rablótámadást intéztek vasárnap Ózd és Bányászás községek között az uton ismeretlen tettesek *Zsarnay* Mihály és *Nagy* Albert vasgyári tisztviselők ellen. *Zsarnay* és *Nagy* vasárnap reggel utaztak el kocsin Ózdról 60 ezer koronával Bányászásra, hogy ott a vasgyári munkásokat kifizessék. Velük volt a kocsin még a kocsis és *Galaba* József csendőrtizedes. *Sajóvárkony* és *Bányászás* között az uton egy hid alól hirtelen négy fegyveres rabló többször sortűzet tett a kocsinülőkre. A sortűz következtében *Galaba* József csendőrtizedes meghalt, *Nagy* Albert tisztviselő és a kocsis súlyosan megsebesültek. A legkritikusabb pillanatban haladt el arra a

bánréve—miskolci vonat, mert az ut közvetlen a vaspálya mentén van. A vonatról meglátták a vakmerő rablótámadást, megállították a vonatot s így sikerült Zsarnaynak, akinél a pénz volt megmenekülnie. A tettesek elmenekültek. A miskolci kir. ügyész és vizsgálóbíró csendőrfedezettel kiszállt a helyszínre a vizsgálat foganatosítása végett.

* **A Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet** t. tagjait van szerencsénk értesíteni, hogy a felszámoló 10-ik évtársulat befizetéseit az üzletrészekre eső osztalékkal együtt a mai naptól kezdve kifizetjük.

* **Találtak** egy női kézitáskát, erszényvel, kulccsal és némi pénztartalommal. Továbbá öt darab kulcsot. Igazolt tulajdonosaik átvehetik a rendőrség I. emelet 7. számú szobában.

* **Elveszett.** Folyó hó 9-én a Szaniszló-utcai Páris-patak hidjától a Széchenyi-szállodáig elveszett egy nyomdai adásvételi szerződés és az 1907. évről szóló Nyomdász évkönyv Demkó László névvel és több Demkó névre szóló igazolvány.

x **Mindenkinek fontos tudni,** hogy csak az ujonnan megnyitott Szabó-féle Hattyúgözmösödében mosnak minden marószert nélkül, a legszebben, hol még festenek és tisztítanak is.

A legizlésebb férfi-fehérművek nagy választékban ROTH M. utóda kalap- és uri divat üzletében.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Kedd: Az asszonyregiment.

Szerda: Hálás utókor.

Csütörtök: Hálás utókor.

Péntek: Vig özvegy.

Szombat: Az asszonyregiment.

Vasárnap d. u.: Koldus gróf. Este: Nincs valami elvámolni valója.

Hálás utókor. Holnap irodalmi jelentőségű bemutatója lesz a színháznak. Az utolsó évek színműirodalmának legjelentősebb sikerű, legértékesebb alkotását: A Hálás utókort mutatja a drámai személyzet. Lengyel Menyhért az erős egyéniségű fiatal író, a harcos elmék, az igére, új eszmékre termett nagy egyéniségek örök sorsát symbolizálja ebben a darabjában. A fáklagyujtó elme mindig szembe találja magát kora konzervatív tömegével s lelke minden vergődéséért a Hálás utókorok csufolódó, vergődő kegyelete hivalkodó ünneplése a bér, legtöbbnyire már akkor, mikor az alkotó elme harcos eszméi már fényüket, életüket vesztették: elavultak. Ilyenkor eljön a tömeg: a hálás utókor és sütkérezik a nagy egyéniségek bágyadó ragyogásában s ugyanennek a hálás utókorok a fiai az új harcos elmékkel szemben olyan süketek és vakok, mint a nagyapáik voltak. Ez a mély igazság rejlik ebben a finom szerkesztéssel megírt darabban. Az irodalmi bemutatóra a drámai személyzet a legnagyobb ambícióval készült s előre láthatólag nagy sikerhez juttatják a darabot.

Kérelem. Szombaton délelőtt egy barátságos uri ember jött a színházi pénztárhoz, aki egy körszékelt váltott szombat estére. Es az uri ember egy Bécsből hozott speciális szivarral kínálta meg az öreg pénztárnokot, akit a nem várt figyelem meglepett a csakis ugy történhetett meg vele az a tévedés, hogy egy 10 koronás bankjegyet kapva husz koronásból adott

vissza. Valószínű, hogy az a barátságos uri ember is szórakozottságból tette tárcájába a visszakapott összeget s nem vette észre az öreg pénztárnok tévedését. Ezután kéri az illető urat, hogy juttassa vissza a 10 koronát (posta útján is), amely talán neki csekélység lehet, míg a pénztárnokot érzékenyen sujtja.

TANÜGY.

A sarkadi iskolák államosítása. Sarkad község képviselőtestülete legutóbb tartott közgyűlésén elhatározta, hogy a község polgári és elemi iskoláit államosítani fogja. Az állam ez iránt már korábban leiratot intézett a tanfelügyelőhöz és ennek alapján hozta most meg határozatát a képviselőtestület. A határozat értelmében az iskolákat teljes felszereléssel és jövedelmével átadják az államnak. Az átadottakon kívül a község még évi 2000 koronát is szavazott meg 50 éven keresztül.

EGYESÜLETEK.

A 48-as Népkör gyűlése.

A »Nagyvárad 48-as Népkör« választmánya folyó hó 12-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a Szent-László-téri Zsigaházban levő helyiségben dr. Adorján Emil alelnök elnöklete alatt igen látogatott gyűlést tartott.

Elnök kijelentette a Kör választmányának Milibák József és Széles Lajos vál. tag, Greiner, Dániel és Kiss Elek körtagok elhunytát, a választmány elnök indítványára mély részvéte nek ad kifejezést és elhunyt tagjai emlékét jegyzőkönyvében megörökíti és erről átiratilag az elhunytak családjait értesíti.

A közgyűlés idejét, melyen a kör tisztviselőit és választmányi tagjait újra választják, február 16-ára tűzték ki, ugyanekkor fogják megtartani szokásos farsangi mulatságukat is. A tisztújító közgyűléshez megejtendő jelölésekhez Cser János alelnök elnöklete alatt Király Zsigmond, Vicsay István, Schwartz Izidor, Zboray Gyula, Kiss Dávid és Hann Lajos vál. tagokat küldte ki a választmány, a február 16-án a Zöldfa dísztermében tartandó táncmulatság rendezésére dr. Olasz Béla és dr. Fenyő Sándor társelnök elnöklete alatt Dr. Stokker József elnök, Cser János alelnök, Diósy Ferenc, Zboray Gyula, Katona Mihály, Vicsay István, Kiss Dávid, Király Zsigmond, Barabás Szilveszter, Cseprega Miklós, Máthé István, Pelley Sándor, Stettner István, Szilárdy Ernő, Tátray Sándor és Wégner Mór vál. tagok kérték fel.

Weisz Lajos pénztárnok jelentését tudomásul vette a választmány.

Dr. Olasz B la a kör pénztári hátralékaira és a körhelyiségére, valamint dr. Adorján Emil elnök és Schwartz Izidor vál. tagnak szinte a Kör belügyére vonatkozó indítványát a közgyűléshez határozta áttenni határozathozatal véget a választmány.

Végül Ajtay Gyulát és Szabó Gábor rendőrbiztost a 48-as népkörbe felvették.

MULATSÁG.

A vasutasok táncmulatsága. A nagyvárad 48-as Népkör és állomási személyzet Koszoru Egyesülete február hó 1-én a Zöldfa-szálloda összes termeiben saját pénztára javára zártkörű táncmulatságot rendez. A mulatság kezdete este 8 órakor lesz. Belépti díj személyenként 2 korona, családjegy 4 személyre 4 korona. Jegyek előre válthatók Láng József könyvkereskedésében. A mulatság az előjelből ítélve nem marad a múlt évi jól sikerült mulatság mögött.

TÁVIRATOK.

A létszámemelés cáfolata.

Budapest, jan. 13. Jekelfalussy honvédelmi miniszter ma beszélgetést folytatott egy hírlapíróval. A miniszter a leghatározottabban cáfolta a bécsi lapoknak azt a hírelt, hogy a delegációt a katonatiszti fizetésrendezés megszavazása végett májusban újra összehívják. A miniszter a létszámemelésre nézve is nyilatkozott és kijelentette, hogy ez a kérdés szintén nem aktuális, mert bizonyos, hogy a hadügyminiszter hosszú ideig a mostaninál több ujoncot nem kér.

Megüresedett választókerület.

Budapest, jan. 13. Györgypál Domonkos dr. csikszeredai képviselőt ő Felsége kir. ügyészszé nevezte ki s azért lemondott a mandátumáról. Kerülete értesülésünk szerint Hajnad Ignác takarékpénztári könyvelőt jelölte. Hajnadnak ellenjelöltje még eddig nincs s megválasztását bizonyosnak veszik.

Letartóztatott tábornok.

Budapest, január 13. Párisból jelentik, hogy ott Cordo Emanuel venezuelai tábornokot letartóztatták. Eleinte az volt a hiedelem, hogy a tábornok jelentékeny összegeket sikasztott abból a pénzből, melyen megbízásból hadiszereket kellett bevásárolnia, később azonban kitűnt, hogy letartóztatása egy sértő levél miatt történt, melyet a tábornok Castro venezuelai köztársasági elnöknek írt.

A zágrábi polgármester lemondása.

Budapest, jan. 13. Amrus zágrábi polgármester lemondott hivataláról, mert nem tudott megegyezni a városi tanács tagokkal az új bán fogadtatása felől.

Sikkasztó községi jegyző.

Pécs, január 13. A mohácsi csendőrség Steiner Adolfot, Majs község jegyzőjét sikkasztását és magánokirathamisításért letartóztatta. Steiner ellen hir szerint az a vád, hogy több magánfelet 10,000 koronáig megkárosított és a község pénzből 2000 koronát elsikkasztott. A sikkasztó jegyzőt a pécsi kir. ügyészszég fogásába kísérték és elrendelték ellene a vizsgálati fogságot.

Leégett katonai barakk.

Igló, január 13. Ma éjjel a honvéd lak-tanya nagykiterjedésű barakképületében tűz ütött ki, melynek következtében az egész barakk porig égett. Azt hiszik, hogy a tüzet vilamos rövid zárlat okozta.

Magyargyalázó oláh baka.

Arad, január 13. Triff Juon, az aradi 33-ik gyalogezredben szolgáló oláh baka az Andrássy-téri korzón ma minősíthetetlen gyalázásokkal fakadt ki a magyarok ellen. Ektelenül szidta a sétáló uri nőket és leszurással fenyegette őket. Pongrácz Jenő joghallgató a gyalázkodó oláh baka mellének szegte kését, aki elfutott erre, de futásában is folyton gyalázta a magyarokat. A csendőrségnek nagy hajsza után sikerült a magyargyalázó oláh katonát elfognia.

Az osztrák postatakarékpénztár jubileuma.

Bécs, január 13. A postatakarékpénztári intézmény 25 éves fennállása alkalmából ma a dominikánusok templomában ünnepi istentisztelet volt, melyen a kereskedelmi miniszteren kívül a miniszterium és a postatakarékpénztár több főtisztviselője és alkalmazottja vett részt.

REGÉNYCSARNOK.

A rejtélyes kerékpár.

— Regény. —

Írta: **Daniel András.**

(Franciából.)

96

— Helyes — mormolá Lauriol — nem telik be öt perc és tudom a nevedet, tiszt uram. És mihelyt a tiszt befordult a Garibaldi-terre, a kaszárnyák felé, Lauriol csengetett a ház kapuján. Nem tudva az emeletet, csak egyszer csengetett. Az első emeletről jöttek neki ajtót nyitni. Egy katona volt.

— Itt lakik Huguet asszony? — kérdezte Lauriol.

— Nem tudom — felelte a katona — Chouvioux kapitány ordinánca vagyok. Nem Chouvioux kapitányt tetszik keresni véletlenül?

— Nem, barátom, Huguet hadnaggyal van dolgom. Talán ön felett lakik?

— Feletem? . . . Ez lehetetlen.

— Miért?

— Mert feletem csak a kémények vannak; az én szobám a házfedél alatt van.

— A második emeletet értettem, maga barom! A második emeleten csak lakik egy hadnagy?

— Nem tudom, hadnagy lakik-e ott, vagy egy tábornok. Én Chouvioux kapitány szolgálja vagyok és ismerem a parancsot.

— Jól van. Majd felmegyek.

— Nem mehet fel, ha nem is tudja, kihez akar menni.

— Odafenn majd utasítani fognak. A katona habozott, beengedje-e ezt a cibilt, aki maga sem volt biztos a dolgában, de azért nem merte előle az utat elzárni.

A második emeleten ismét veres nadrág, feltűrt ing és kék gyapot nyakkendő fogadta.

— Huguet hadnaggyot keresem.

A katona ijedten rázta leborotvált fejét.

— Hogyan? Nem lakik itten?

Ismét néma jel, de ez egyszer igen volt a mozdulat.

— Igen? vagy nem? . . . az ördögben is? — mormolá a látogató.

A másik a legkülönbözőbb irányokban rázta leborotvált fejét.

— Süket maga, vagy mi a manó? Érdes paraszt hang tagolta végre a szavakat:

— Mit akar? . . . Ismétlje, hogy lássam.

— Huguet hadnaggyot keresem.

— Nincs szokásomban a hadnagyomat a keresztnévén szólítani.

— A keresztnévén? . . . De hiszen nem a keresztnévéről van szó!

— Ni cs szokásomban . . . Kirugna azonnal . . . Az ezrednél nem szabad tréfálni.

— És a katona be akarta tenni az ajtót.

— Lássuk csak, barátom — könyörgött Lauriol. — Leg-en kevés jóakarattal. Talán csalódom. Minő hadnagy lakik itt?

— On legkevésbé sem csalódom. Hadnaggyomnak tényleg Hugó a keresztnéve . . . De nem ilyen módon beszélnek róla velem, a szolgáljával. Azért nem is felelhetek. Jöjjön, amikor a hadnagy ur idehaza lesz.

Lauriol dühöngött. De képtelen volt ebből a tökféből egyebet kivenni. És mielőtt a ma-

gándetektív egy ügyes kérdést alkalmazhatott volna a név megtudása miatt, az ajtó bezárult előtte.

— Végre is — gondolta magában, hosszú orral haladva le a lépcsőn — azt legalább tudom, hogy a keresztnéve Hugó. Ez ritka név. Csodálkozom, ha tekintve rangját és állomáshelyét, azonnal nem bukkanék rá a katonai sematizmusban.

Kávéházat keresett a kaszárnyák közelében, ahová tisztek járnak. De aztán célszerűbbnek találta a Masséna-Körbe menni. Bőséges borralvaló segítségével az egyik szolgál azonnal eléje tette a kívánt kötetet.

Alig lapozott abban Lauriol és diadalmas felkiáltást fojtott vissza.

— D'Ambarés Hugó! . . . Parbleu!

Nem csalatkozhatott. Kor, rang, minden megegyezett. A D'Ambarés név megvilágította a helyzetet; eleintén vakító, imbolgó fényvel, a legkülönbözőbb feltevések visszlényével. Minő rokonság fűzte ezt a D'Ambarés hadnaggyot Malboisenéhoz? Lauriol nem volt képes azt kitalálni. De keveset törődött ezzel. Ez a fiatal-ember ahhoz a családhoz tartozott, melynél egykoron Melina szolgált. Miért fut most utána az ellopott bicikli hihetetlen történetének ürügye alatt? A szerelmes Lauriol nem képzelte, hogy álmainak tárgya körül valaki egyebet is gondolhatna.

— Oh! a haszontalan . . . — mondta magában Lauriol a gyöngédség és düh vegyülékével.

Miután Lauriol Oszkár kíváncsisága D'Ambarés hadnaggyot illetőleg ki volt elégitve, átengedte magát azon érzéseknek, melyeket Melinával való találkozására ébresztett benne. Jól megfontolva a dolgot, a katonatiszt nem igen ártthatott neki, mert egészen egy megcsalt, kijátszott szerelmes benyomását tette. »Pince-Coeur« feltevései szerint kétségtelenül ő volt a szép komorna gazdag elcsábítója, ő vitte erre a fényűző, szegyeteljes életmódra. De lehet-e féltékenykedni valakire, akit pénze, fiatalsága, rangja dacára, ilyen nyíltan bolonddá tartanak?

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, jan. 14.

Osztrák hitelrészvény	—	—	626.25
Magyar hitelrészvény	—	—	734.75
Leszámitoló bank	—	—	463.—
Rimamurányi	—	—	509.25
Osztrák m. államvasuti részv.	—	—	644.50
Közuti vasut	—	—	528.50
Városi villamos vasut	—	—	282.50

A gabonatőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, jan. 14.

Buza okt.	50 kilogrammonként	12.57
Buza apr. 1908	—	11.91
Rozs apr.	—	11.81
Zab apr.	—	8.51
Tengeri máj. 1903.	—	7.32

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1907. jan. 14.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	92.—
Magyar koronajáradék	—	—	81.25
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	—	—	92.—
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	—	—	95.—
Magyar nyereséj sorsjegy kölesön	—	—	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	140.—
Osztrák járadék papirban	—	—	91.57
Osztrák járadék ezüstben	—	—	96.50
Osztrák járadék aranyban	—	—	113.75
Osztrák korona járadék	—	—	95.25

1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	146.—
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	1780.—
Magyar hitelbank-részvény	—	—	733.50
Osztrák hitelbank-részvény	—	—	626.50
Osztrák magyar államvasuti részvény	—	—	693.50
20 frankos (Napoleonkor)	—	—	19.20

Szigligeti-Színház.

Ma, kedden, 1098. január 14-én színre kerül:

Ujdonság itt másodszor!

Az asszonyregiment.

Operette 3 felvonásban.

HELYTARAK: Nagypáholy 14 koron a földszinti ésele émeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsölye 3 kor. Kőrszék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkölyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., közép 2-ik sor 1 kor. Erkölyülés oldal 2-ik sor 30 fill. II. emeleti zártszék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy szinlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től fél 1 óráig. d. u. fél 4-től 6-ig. Esti pénztárnál 7 órakor.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap, szerdán január 15-én színre kerül:

A hálás utókor.

Szatirikus színjáték 3 felvonásban.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.

183/1908. szám.

T. Vadász A. redőnykészítő urnak.

Közelebbi címe előttünk ismeretlen lévén, ezuttal hívjuk fel, hogy raktárberlete ügyében kamarai titkárnál a f. 1908. évi január hó 20-ig annyival is inkább érintkezésbe lépni sziveskedjék, mivel ellenkező esetben a f. évi február hó 1-től kezdve jogaink más irányban való fentartása mellett a raktárhelyiség bérbeadása iránt másként fogunk intézkedni.

Nagyvárad, 1908. január hó 12.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Huzella Gyula, Dr Sarkadi Lajos,
kir. keresk. tan. elnök. titkár.

Keresek

4 szoba, konyha, kamara, fürdőszoba és mellékhelyiségekből álló

lakást

február 1, esetleg 15-re. Ajánlatokat utca és bér megjelölésével a kiadóhivatal továbbít.

Értesítés.

A kamara helyiségében két sutearin helyiség azonnal kiadó, értekezni a kamarai titkárnál, a hivatalos órák alatt.

Nagyvárad, 1908. január hó 12.

Huzella Gyula, Dr Sarkadi Lajos,
kir. keresk. tan. elnök. titkár.

Leszállítottuk az árakat minden egyes divatcikkben a leltár előtt!

Ruhaszövetekben, selymekben, vászon
és asztalneműekben, szőnyeg és függő-
nyőkben nagy választék meglepő olcsó
árak mellett.

Wallerstein Fülöp Fiai

Bémer-tér, Pannonia mellett.

GŐZFÜRDŐ, GYÓGY- -- FÜRDŐ-OTTHON. --

Nem kell a **rheuma, csukos, kösz-
vényes bajok** gyógyítása miatt a
drága fürdőket felkeresni. Otthon biz-
tosabban, pontosabban fürösztheti
gőzben, vagy gyógynövény forrázat
gőzében mindenki fájdalmas tagjait a

RYTKÓ-féle szabadalmazott gőzfejlesztő készülékkel.

Ezen készülék a beteg testrészekre
alkalmazza közvetlenül a gyógyító
gőzt és az ott esetleg évek óta fenn-
álló csukos, rheuma, köszvényt meg-
szünteti teljesen. A gőzök hőfoka
látható a hőmérőn és így mindig
ellenőrizhető. A fejlődött gőz csak
helyileg hat, nem okoz fejszédülést,
rosszullétet, vagy nehéz légzést stb.
Bővebb felvilágosítással, 1 kor. bé-
lyeg beküldése ellenében szívesen
szolgál a feltaláló.

Egy fürdőhöz szükségeltető teljes gőz
370 **4 fillérbe** kerül. 1-150
Egészségi cipők, valamint izzadtság
szívó talpbetétek is itt kaphatók.
Megtekinthető a feltalálónál:

Rytkó Viktor BUDAPEST, VII.
Dob-utca 48. sz.

Jelenleg **NAGYVÁRAD, Zöldfa-
szállóda 26. sz.**, hol naponta 8-
10 és 2-5-ig felvilágosítással szolgál.

Részvénykicserélési Felhívás

Az 1907. június 2-án megtartott köz-
gyűlésünk határozata értelmében intéze-
tünknek minden 2 drb régi 200-koronás
részvénye egy drb új 400-koronás rész-
vényre cserélendő ki. Ezen határozatnál
tovább felhívjuk t. részvényeseinket, hogy
a birtokukban levő régi részvényeket, az
összes még le nem járt szelvényekkel
együtt 1908. január 25-ig, vagy postán
bérmentve hozzánk beküldeni, vagy pedig
intézetünk pénztáránál átadni szívesked-

jenek. Ezen átvett részvényekről elismer-
vényt küldünk vagy adunk, melynek
visszaadása mellett az új 400 koronáról
szóló részvényeket 1908. február 15-től
ki fogjuk szolgáltatni. Aki a t. részvénye-
sek közül más névre óhajtja az új rész-
vényeket kiállíttatni, mint amelyre a régi
részvény szól, az szíveskedjék ezen ki-
vántását folyó hó 25-ig bezárólag velünk
közölni, egyben átírási díj és illeték fejé-
ben 3.88 koronát hozzánk beküldeni.

Egyben felkérjük az 1907. június 2-án
megtartott közgyűlésünk határozata alap-
ján kibocsátott új részvények tulajdono-
sait is, hogy bennünket folyó hó 14-ig
bezárólag értesíteni szíveskedjenek, hogy
a jegyzett részvényeket milyen névre ál-
litsuk ki, mert ellen esetben azon névre
fogjuk azokat kiállítani, amely alatt a
részvényeket jegyezték.

Nagyvárad, 1908. január 8.

Teljes tisztelettel

Központi Takarékpénztár r.-t.

**Betétek után
tisztá**

5%

kamatot fizetünk a betét
napjától számítva,
betétkamatot az intézet fizeti.

NAGYVÁRADI HITELBANK R.-T.

Kossuth Lajos-utca.

**Párisi világkiállítás 1900. Grand Prix 1896. Milleniumi kiállítás, állami
Telefon 280. nagy aranyérem. Concours. Alapítva 1854.**

Első magyar Részvény sörfőzde Kőbánya.

Főraktár Nagyvárad és Biharvármegye területére saját házukban **Nagyplac-ter 3. Salamon Benedek cog.**

Hordókba és palackokba fejte forgalomba hozzuk összes gyártmányaink u. m. ászok, király, kiviteli és
dupla márciusi, bajor és udvari sör, mely nemcsak az ország, de a külföld híres gyártmányait és minő-
ségileg jóval felülmúlják. Főraktárunk a palack-osztályra különös gondot fordít s azt a legújabb, legteké-
letesebb üvegmosó, lefejtő stb. gépekkel felszerelte. Különösen felhívjuk a szíves érdeklődők figyelmét a
legkiválóbb orvosok által ajánlott

dupla Góliát maláta gyógysörre melyet eredeti gyári töltésben
különleges palackokban hozunk forgalomba. **legjobb étvágyfokozó asztali ital** aranykeresztes címkével ellátott
Ezen gyógysör nemcsak ajánlatos hanem
mint a magánkezelésben a következő esetekben kiváló eredménnyel használtatik és pedig gyermekágya-
sok álmatlanok, üdülők, szoptatónők, idegkimerültség és emésztési zavarokban szenvedőknél, női betegek,
vérszegények, rosszul tápláltak, gyengélkedők.

10 üveg és ezen felüli megrendelések házhoz szállíttatnak

Kérjünk mindenütt Kőbányai Részvény sört.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

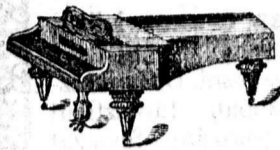
műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő utca 8. sz. Széchenyi szállodá-
val szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern styl
szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok reudki-
vül nagy választékban. 210

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak

Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű
zenekedvelő közönséget, hogy a Szent Já-
nos-utcai 1. sz. alatt levő raktáramban nagy
választékban vannak

ZONGORÁK
és
PIANINOK

eladásra, hangversenyre, estélyekre, egy-
szintén

havi bérletre igen olcsó árban
számítva. — A nagyérdemű közönség
pártfogását kérve, maradtam tisztelettel

Özv. Mustó Jánosné.

Legjobbak

a

Moskovits

czipők.

Kossuth-utca 5.

Üzlet felosztás!

Tudomására hozzuk a nagyérdemű közönségnek, hogy az évek óta fennálló detail-üzletünket, más vállalat miatt
teljesen felosztjuk, ellenben gyárunkat tetemesen megnagyobbítjuk
és a raktáron levő összes férfi-, női- és gyermekcipőket a legfinomabb kivitelig minden elfogadható árban áru-
Berendezés eladó! sítjuk el, kérjük ezen ritka alkalmat felhasználni míg a készletünk tart. Berendezés eladó!

Tisztelettel

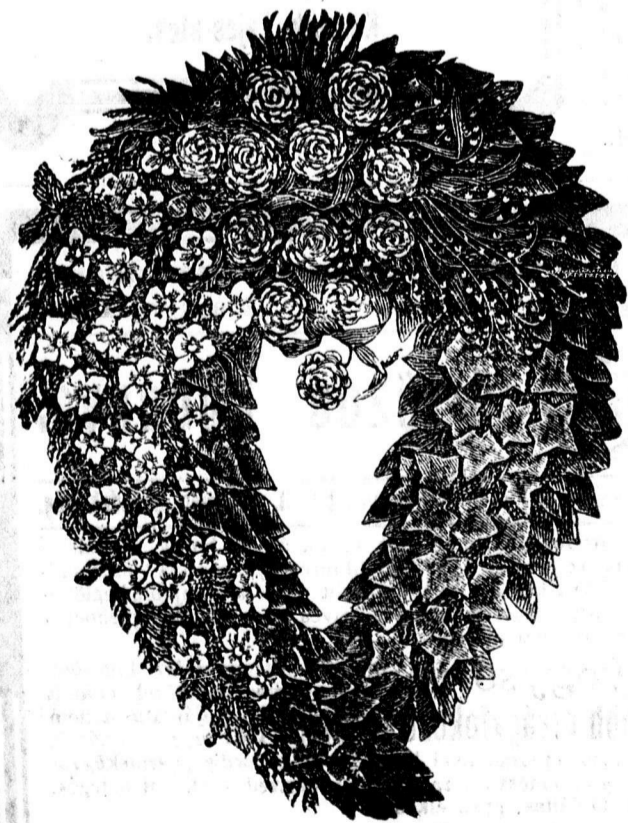
Nádor Henrik és Társa

Nagy piac-tér, Kereskedelmi palota.

Élő virágokból:

menyasszonyi és mindenféle alkalmi csokrok,
ünnepi koszorúk, gyászkoszorúk, felirattal
vagy anélkül, ficuslevél és pálmalombokból,

ugyszintén gyászjelképek, szívkeresztek, horgony kereszték stb egészen frissen levágott virágokból kaphatók.

Csokrok menyasszonyi, ko-
szoruleányi, bál vagy bármily
alkalomra, szép berlini papir-
tartóval 1—3 frtig.

Csokrok atlasztartóval 3
frt 50 krtól 6 frtig, selyem-
tartókban **rózsa** és **kamé-
liák** 8 frttől 12 frtig, ami
ezelőtt 15—20 frtba került.

Csokrok a legfinomabb min-
tájuak, a legújabb párisi minta
szerint a legfinomabb selyem,
csipke és atlasz tartókkal
18—25 frtig, ami ezelőtt
40—50 frtba került.

Gyászkoszorúk igen szép,
tartós zöld és szép virágok-
kal díszítve 1—3 frtig.

Babérkoszorúk ovál vagy
kerek alakban, igen szép vi-
rágokból díszítve 2 forinttól
10 forintig.

Kiváló tisztelettel

Farkas József,

a váradvelencei műkertész és
rózsatelep tulajdonosa

Nagyváradon.

Kívánatra részletes faj- és árjegyzéket mindennemű kertészeti cikkek-
ből ingyen és bérmentve küldök, vidéki rendeléseknél kérem a pontos
címet, valamint a rendelmény postán vagy vasúton szállíttassék. Ren-
delésnél előleg nem szükséges, a küldemények utánvétellel küldetnek.